

10. BOEKBESPREKING

G. Zink - Der Zug europäischer Singvögel.
Ein Atlas der Wiederfunde beringter Vögel. 4. Lieferung. 1985.
Vogelwarte Radolfzell am Max-Planck-Institut für Verhaltensphysiologie.
Te bestellen bij Vogelzug-Verlag, D 7760 Radolfzell-Möggingen.
Prijs DM 76,=. Prijs van de afleveringen 1-4 samen DM 219,=.

Samen met delen 1 (1973), 2 (1975) en 3 (1981) bevat dit werk nu 535 kaarten met terugmeldingen van 95 soorten zangvogels. Het aantal hiervoor verzamelde terugmeldingen is 24.669, waarvan er 16.189 in kaart gebracht zijn. Deze aflevering bevat een index van het gehele werk dat nu als afgesloten beschouwd moet worden. Het was oorspronkelijk de bedoeling dat er nog een deel zou volgen, met de bewerkingen van vinken en mussen. Hoewel het werk hiervoor grotendeels gereed kwam, heeft de auteur geen kans gezien het af te maken.

Deze aflevering behandelt de volgende soorten (tussen haakjes het aantal ingetekende terugmeldingen/aantal kaarten):

Bonte Vliegenvanger (1341/29),
Witte Kwikstaart (561/25),
Pestvogel (760/26),
Wilgengors (2/1),
Grauwe Gors (80/7),
Grijze Gors (8/1),
Cirlgors (14/1),
Geelgors (359/5),
Ortolaan (60/5),
Zwartkopgors (3/1),
Bosgors (2/1),

Rietgors (960/30),
Sneeuwgors (61/5),
IJsgors (5/1).

Op grond van de kaarten van de Bonte Vliegenvanger stelt Zink vast dat de trekweg van deze soort een duidelijke lus vertoond ("Schleifenzug"). De herfsttrek naar Afrika gaat zeer westelijk over Spanje en Portugal, de voorjaarstrek over Italië en Griekenland. Zo'n sterke lustrek is bij geen enkele andere zangvogel vastgesteld. Van het winterkwartier in Afrika komen relatief weinig vondsten, maar de auteur laat aan de hand van een vergelijking met andere Afrika-trekkers zien dat het aandeel wintermeldingen ten noorden van de Sahara niet extreem hoog is (3%), en de soort dus een uitgesproken Afrika-trekker is.

Een interessante behandelde soort is de Pestvogel. Op de kaarten is het jaar van terugmelden vaak aangegeven, zodat de verschillende invasie-jaren uit elkaar gehouden kunnen worden. Van 31 invasie-jaren kon de sterk wisselende uitgestrektheid van de invasies aan de hand van terugmeldingen vastgelegd worden (samengevat in een tabel). Toekomstig onderzoek over de oorzaken van dit verschijnsel kan hier veel aan hebben.

Ook bij de andere behandelde soorten is zowel in de kaarten als in de begeleidende tekst veel belangwekkende informatie te vinden. De pijnlijke nauwkeurigheid die de auteur overal betracht maakt het gehele werk tot een betrouwbare handleiding voor het behandelen van terugmeldingen. Deze publicatie heeft daarom een blijvende waarde, ondanks het feit dat er dagelijks nieuwe terugmeldingen bijkomen.

A.C. Perdeck